

РЕЦЕНЗІЯ

доктора юридичних наук, професора Собакаря А.О. на дисертаційне дослідження Любчика Олександра В'ячеславовича на тему: «Кримінальна відповідальність за порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння», подану на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 «Право»

Актуальність теми. Дисертаційне дослідження Любчика Олександра В'ячеславовича на тему «Кримінальна відповідальність за порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння» присвячене надзвичайно актуальній та соціально значущій проблематиці, яка безпосередньо пов'язана із забезпеченням безпеки дорожнього руху, збереженням життя і здоров'я громадян. У контексті зростання кількості ДТП, скоєних водіями у стані алкогольного або наркотичного сп'яніння, питання ефективності правового реагування, удосконалення кримінально-правових норм та забезпечення їх належної реалізації набуває особливої гостроти.

Актуальність обраної теми зумовлена необхідністю пошуку збалансованого підходу до криміналізації суспільно небезпечної поведінки, визначення меж кримінальної відповідальності та вдосконалення правозастосовної практики у цій сфері. Дисертант поставив перед собою завдання проаналізувати сучасний стан кримінально-правового регулювання відповідальності за вказані порушення, виявити прогалини законодавства та запропонувати обґрунтовані шляхи його вдосконалення.

Аналіз змісту дисертації та наукових публікацій здобувача дає підстави для позитивної оцінки його наукових розробок. Дослідження присвячене актуальній проблемі сьогоденної правової науки. Автор здійснив комплексне монографічне дослідження, яке полягає в удосконаленні теоретичних положень кримінального права щодо застосування кримінальної відповідальності за порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння, та надав пропозиції (рекомендації) щодо покращення законодавства та відповідної правозастосовної практики.

Тому, дисертаційна робота Любчика О.В. є актуальною та перспективною у науковому плані.

Слід вказати, що актуальність обраної теми дисертантом підтверджується наступними положеннями, зазначеними у дисертації:

По-перше, у 2021 році чинний КК України було доповнено ст. 286-1 КК України. Відповідно до статистичної інформації, розміщеної на офіційному вебсайті Офісу Генерального прокурора, у 2024 році було зареєстровано 718 повідомлень про діяння, що мають ознаки цього кримінального правопорушення, а у період з січня по квітень 2025 році їх кількість становить 161 повідомлення, що свідчить про високу актуальність запровадження цієї кримінально-правової норми. Європейська конвенція про покарання за дорожньо-транспортні злочинні діяння від 30.11.1964 у перелік кримінально караних діянь включає, зокрема, керування автотранспортом під впливом інтоксикації, у стані сп'яніння, під впливом наркотиків та речовин, які діють подібним чином, а так само при нездатності керувати внаслідок надмірної втоми. У низці держав керування транспортним засобом у стані сп'яніння визнається злочином незалежно від того, чи настали певні суспільно небезпечні наслідки.

По-друге, Любчик О.В. у своїй роботі, вказує на те, що найтипівішим аспектам кримінальної відповідальності за порушення правил дорожнього руху та експлуатації транспортними засобами у стані сп'яніння на сьогодні не приділено достатньо уваги, що пояснює актуальність досліджуваної теми.

Отже, вищевказані положення підкреслюють актуальність та принципову необхідність цього дослідження.

Оцінка змісту дисертації. Дисертація оформлена згідно з вимогами, які пред'являються до роботи такого рівня, відповідає державним стандартам. Обсяг основного тексту дисертації відповідає встановленим нормативам. Наукові положення в тексті дисертації за формою викладу дохідливі, у смисловому значенні взаємопов'язані.

Структура, зміст, послідовність, взаємозв'язок підрозділів дисертації спрямовані на реалізацію основної мети дослідження – розробка науково-прикладних положень щодо кримінальної відповідальності за порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння, а також удосконаленні теоретичних та законодавчих положень щодо даного кримінального правопорушення.

Серед позитивних положень дисертації, слід зазначити:

- визначення поняття суб'єкта кримінального правопорушення, передбаченого ст. 286-1 КК України. Суб'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ст. 286-1 КК України слід вважати фізичну, осудну особу, 16-річного віку, яка на момент вчинення кримінального правопорушення керувала транспортним засобом та мала посвідчення водія (посвідчення тракториста-машиніста, тимчасовий дозвіл на право керування транспортним засобом, тимчасовий талон на право керування транспортним засобом) відповідної категорії або навчала керуванню транспортним засобом, перебуваючи безпосередньо в транспортному засобі та знаходилась у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції;

- пропозицію щодо доповнення санкції ч. 1 ст. 286-1 КК України таким видом покарання, як штраф у наступній редакції: « - карається штрафом від трьох тисяч до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк до трьох років з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк від трьох до п'яти років»;

- встановлення відмежувальних ознак ст. 286-1 КК України із суміжними кримінальними правопорушеннями (ст. ст. 287, 291, 415, 115, 121, 119, 128, 135 КК України).

Побудова дисертації та її зміст свідчать про комплексний підхід щодо вирішення поставлених завдань дослідження. Актуальність проблематики, глибина аналізу, чіткість висновків, методологічна цілісність, внутрішня логічність та науково-практична спрямованість дисертаційного дослідження забезпечує його наукову цінність. Дисертація містить висунуті автором науково обгрунтовані та аргументовані результати та наукові положення.

Робота характеризується єдністю змісту і свідчить про особистий внесок здобувача в науку. Наукові положення та висновки цілісні, логічно послідовно надані та аргументовано викладені. Робота має суттєве теоретичне та практичне значення. Виклад матеріалу є логічним.

Робота має значну емпіричну базу дослідження, яку становлять: матеріали Єдиного державного реєстру судових рішень, дані Офісу Генеральної прокуратури, аналітичні дані про кількість ДТП кількість ДТП з постраждалими у 2024 році, статистичні дані Державної судової адміністрації України за 2019-2024 роки щодо осіб притягнутих до кримінальної відповідальності та види кримінального покарання за вчинення кримінального правопорушення передбаченого ст. 286-1 КК України, а також опублікована слідчо-судова практика.

Основні положення дисертаційного дослідження знайшли своє відображення у 4 наукових публікаціях, з яких: 3 – у вітчизняних фахових виданнях, 1 – у тези доповіді на міжнародній науково-практичній конференції.

Викладені наукові положення, висновки та рекомендації достатньою мірою обгрунтовані, логічно витікають з детального аналізу досліджуваного явища. Тема і зміст дисертації відповідають спеціальності 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія, кримінально-виконавче право.

Автор володіє достатніми теоретичними знаннями, має необхідний практичний досвід застосування законодавчих положень, що стали предметом його дослідження, вдало аналізує проблемні питання та критично їх оцінює. Він проявив безсумнівну здібність до самостійного ведення науково-дослідної роботи на належному науково-теоретичному й методологічному рівні.

Дискусійні положення та зауваження щодо дисертації. Звертаючи увагу на значимість та наукову цінність новизни та висновків дисертації, слід звернути увагу на ряд положень, які носять дискусійний характер або потребують додаткової аргументації, а саме:

1. Розглядаючи сучасний стан дослідження кримінальної відповідальності за порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані

сп'яніння, автор детально аналізує КК попередніх років, чинний КК України, а також проєкт нового кримінального кодексу. Вважаємо, що під час дослідження проєкту нового кримінального кодексу автору слід було б не тільки здійснити аналіз запропонованих положень цього кодексу, а й висловити власне бачення щодо складу досліджуваного злочину.

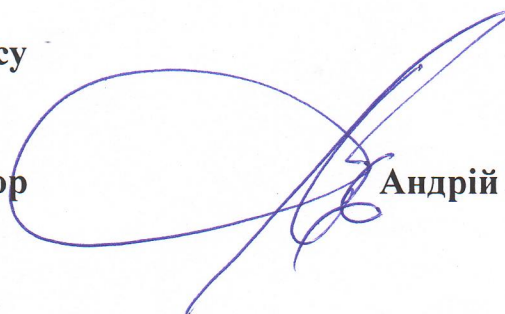
2. У дисертації виявленні слушні пропозиції щодо удосконалення практики застосування ст. 286-1 КК України, проте ні у меті, ні у завданнях роботи цього не вказано.

Зазначені зауваження та побажання не впливають на загальне позитивне уявлення про роботу, не зменшують її наукової новизни та практичної значимості і тому не є перешкодою для її представлення в спеціалізовану раду для офіційного захисту.

Отже, дисертація на тему «Кримінальна відповідальність за порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння», відповідає спеціальності 081 - «Право» та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44, а її автор – Любчик Олександр В'ячеславович заслуговує на присудження йому ступеня доктора філософії з галузі знань 08 - «Право» за спеціальністю 081 - «Право».

Рецензент:

**завідувач кафедри
адміністративного права і процесу
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор**

Андрій СОБАКАРЬ

Підпис Собакаря А.О. засвідчую:

**Проректор
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ в
доктор юридичних наук, професор,
Заслужений діяч науки і техніки України**

Олександр ЮНІН